

Ornitologi v Sloveniji smo v devetdesetih letih začeli z resnim študijem evropske zakonodaje in smo jo dolgo časa pred našim vstopom v EU tudi že uporabljali – kot priporočilo oziroma zgled v številnih naravovarstvenih primerih. Prvi inventar IBA smo izdali leta 2000 v znameniti »rjavi« knjigi in ga kasneje leta 2003 dopolnili z območji po t.i. kriterijih C v »modri« knjigi. Trenutno uresničujemo velik in pomemben projekt revizije IBA v Sloveniji. Naravovarstveni sistem razvite Evrope se je kazal kot vsemogočno orodje in vsi smo bili polni pričakovanj, kako bo, ko ga bomo enkrat zares imeli, in kako bo, ko bomo tam, kjer smo si tako dolgo želeli biti.

Od leta 2004 je minilo že kar nekaj časa, od leta 1991 še več. In kje smo danes? Dejstvo je eno – sistem, ki ga imamo, ni slab, a je zaradi nezrelosti splošne družbene in politične situacije dokaj neučinkovit. Številni pravni akti na nacionalni in regionalni ravni so tako le neme priče absurdnega in mnogokrat diametralno nasprotnega stanja stvarnosti. Seveda vse dotlej, dokler se ne najde kdo, ki se odloči, da bo te speče lepote obudil in z njimi zaplesal ples resnice. Plesalke so vselej za, a kaj ko prenekateremu premožnejšemu občinstvu ni do tovrstne zabave – seveda ne, saj ima po navadi svojo zabavo. Zabavo interesov, uslug, poznanstev, priskledništva in še česa. Poklicna pripadnost je tukaj postranskega pomena, pomemben je učinek za posameznika – policisti, poslanci, visoki državni uradniki, projektne komisije, inšpektorji, raziskovalci, da, tudi oni, čeprav si ne zaslužijo tega imena – vse najdemo med njimi in še mnoge druge. Poleg teh, ki jih dnevno srečujemo v tisku, je tukaj množica bolj ali manj skritih malih bogov, ki vneto branijo svoje mizerne teritorije in pri tem ne izbirajo sredstev. Pojav se je razpasel čez vse mere slabega okusa.

>> Ampak to je v demokraciji, torej vladi demonov, kot ji nekateri pravijo, bržkone normalno, in kot NVO smo tako ali tako navajeni, da smo in da bomo vedno motili idilo nekih ozkih interesnih skupin ali posameznikov. Zastopamo javni interes varstva narave in s tem pravzaprav najširši interes varstva in zdravja ljudi oziroma družbe. Tisti, ki ne razume, da je varstvo narave pravzaprav varstvo človeka, v resnici ne pozna ekologije in t.i. ekosistemskih storitev. Pa daleč od tega, da bi varstvo narave razumel kot ozki fundamentalizem. Trajnostna raba je smiselna in potrebna, a načelo trajnosti zahteva evolucijski in družbeni – socialistični (v plemenitem pomenu te besede) – pogled in ne le pogleda v lastne žepe, poznanstva in položaj.

Neljubi trenutni družbeno politični, ekonomski in naravovarstveni situaciji navkljub pa me o prihodnosti naravovarstvenega dela vendarle navdaja optimizem. Pravzaprav se med vsemi in še katerimi prej naštetimi profili vedno najdejo tudi posamezniki s pokončno držo, ljudje s hrbtenico, ki ne klonijo pod grožnjami šefov, ki niso tiho, čeprav bi si njihova okolica to najbolj želela, ki sprejmejo odgovornost in se izpostavijo, ko vsi drugi stisnejo rep med noge. To so, ne glede na profil in poklic, ljudje z modrostjo in pogumom, in vselej ko srečam koga izmed njih – starega znanca ali pa me preseneti nov obraz – posije nov žarek upanja v meglo egoizma, ki nam je zastrupil zrak v zadnjem desetletju. Z veseljem bi jih imenoval z imeni in priimki in se jim v imenu nas vseh iskreno zahvalil za njihovo požrtvovalno delo za naravo in za blagor naše družbe. A tega ti ljudje pravzaprav nočejo in ne potrebujejo, ker tega ne počnejo za zahvalo, ampak ker preprosto vedo, da je tako prav, ker jim to velela vest. Ti ljudje se zavedajo, da s tem pomagajo sistemu, ki brez patetike gradi boljši svet. Končal bom s citatom iz Kryštufkovih Osnov varstvene biologije: »Če nam bo uspelo preprečiti propad biodiverzitete, potem bo to seveda v celoti spremenilo svet in nas same. Iz tega se bo razvil nov odnos do nekaterih povsem socioloških tem, kot so npr. nadzor rojstev, omejitev pravic do lastništva zemlje, izobraževanje, zdravstveno varstvo, pravice žensk itd.«

Da, sploh ne gre samo za ptice, za prihodnost človeštva gre.

Damijan Denac, direktor DOPPS